

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Procedurii privind constatarea faptului că o anumită activitate este sau nu expusă direct concurenței

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Procedurii privind constatarea faptului că o anumită activitate este sau nu expusă direct concurenței este elaborat de Ministerul Finanțelor.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul menționat este elaborat în conformitate cu prevederile articolului 26¹ din Legea nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale.

Proiectul de act normativ are drept scop transpunerea parțială a Deciziei de punere în aplicare (UE) 2016/1804 a Comisiei din 10 octombrie 2016, care stabilește normele de aplicare a articolelor 34 și 35 din Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind achizițiile efectuate de entitățile ce își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale. Decizia reglementează condițiile și procedura de notificare la Comisia Europeană a activităților expuse direct concurenței pe piețe liber accesibile, în vederea exceptării acestora de la aplicarea normelor privind achizițiile sectoriale.

Elaborarea proiectului reflectă și angajamentele asumate de Republica Moldova prin acțiunea 8 din Anexa A la Clusterul 1 Capitolul 5 – Achiziții publice, din Programul național de aderare la Uniunea Europeană 2025–2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025, document strategic care prevede adoptarea cadrului normativ necesar implementării normelor UE privind activitățile exceptate de la aplicarea regimului sectorial.

În plus, proiectul contribuie la realizarea subacțiunii 1.3.2 din Programul național de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru anii 2023–2026, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 625/2023, care are drept obiectiv armonizarea cadrului normativ național cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul achizițiilor publice și sectoriale.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Legea nr. 74/2020 reglementează achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale, stabilind un cadru normativ pentru atribuirea contractelor și organizarea concursurilor de soluții de către entitățile contractante care activează în aceste domenii.

Modificarea Legii nr. 74/2020 prin Legea nr. 291/2023 pentru modificarea unor acte normative a fost realizată pentru a asigura un grad înalt de aliniere la Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al UE nr. 94 din 28 martie 2014, care reglementează achizițiile efectuate de entitățile din sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale, și abrogă Directiva 2004/17/CE.

Astfel, modificările introduse prin Legea nr. 291/2023 urmăresc să alinieze legislația națională la standardele Uniunii Europene, asigurând că entitățile din aceste sectoare respectă principiile europene în cadrul procedurilor de achiziții, în special în ceea ce privește competiția echitabilă și accesul liber pe piață.

În acest context, Legea nr. 291/2023 introduce articolul 26¹, care transpune prevederile articolelor 34 și 35 din Directiva 2014/25/UE. Conform acestui articol, prevederile Legii nr. 74/2020 nu se aplică pentru contractele de achiziții atribuite și concursurile de soluții organizate în scopul desfășurării activităților prevăzute la art. 9–15, în cazul în care activitatea este expusă direct concurenței pe o piață la care accesul nu este restricționat.

Cu toate acestea, în prezent, cadrul normativ nu reglementează procedura prin care se constată dacă o anumită activitate este expusă direct concurenței pe o piață la care accesul nu este restricționat. Lipsa unei asemenea proceduri determină imposibilitatea aplicării efective a excepției prevăzute la art. 26¹ din Legea nr. 74/2020. Astfel, entitățile contractante nu dispun de un mecanism clar și funcțional prin care să poată solicita evaluarea expunerii la concurență și, eventual, să beneficieze de derogarea legală în cauză. Prin urmare, este necesară intervenția normativă pentru a institui o procedură clară, previzibilă și aliniată standardelor europene, care să reglementeze modalitatea de constatare a expunerii directe la concurență.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul Hotărârii Guvernului reglementează procedura prin care se constată dacă o activitate desfășurată de entitățile contractante, în cadrul achizițiilor sectoriale, este sau nu expusă direct concurenței pe o piață cu acces nerestricționat, în sensul art. 26¹ din Legea nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale.

În conformitate cu prevederile proiectului, entitățile contractante care desfășoară activități relevante potrivit articolelor 9–15 din Legea nr. 74/2020 și care intenționează să beneficieze de aplicabilitatea regimului derogatoriu prevăzut la art. 26¹, pot depune o cerere în acest sens către organul central de specialitate care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniul de activitate al entității contractante.

Depunerea cererii este condiționată de obținerea, în prealabil, a punctului de vedere al Consiliului Concurenței cu privire la expunerea activității respective la concurență pe o piață cu acces nerestricționat. Pentru formularea acestui punct de vedere, entitatea contractantă solicită în scris opinia Consiliului Concurenței, care urmează a fi emisă în termen de 30 de zile de la data recepționării tuturor informațiilor necesare evaluării.

La rândul lor, autoritățile de reglementare în domeniu au obligația de a furniza Consiliului Concurenței, în termenul indicat de acesta (dar nu mai puțin de 5 zile), toate informațiile relevante care pot influența analiza activității respective.

Ulterior obținerii punctului de vedere al Consiliului Concurenței, entitatea contractantă transmite cererea, prin mijloace electronice, către organul central de specialitate. Cererea este însoțită de toate informațiile prevăzute în anexă, inclusiv punctul de vedere al Consiliului Concurenței.

Pe baza acestei documentații, organul central de specialitate are responsabilitatea de a elabora proiectul Hotărârii Guvernului prin care se constată dacă activitatea este sau nu expusă direct concurenței. Proiectul urmează a fi prezentat Guvernului pentru aprobare în termen de 60 de zile de la data recepționării cererii.

Constatarea faptului că o activitate este expusă direct concurenței, prin hotărâre a Guvernului, permite entității contractante aplicarea unor proceduri interne proprii de atribuire a contractelor de achiziții sectoriale aferente activității respective, cu respectarea principiilor fundamentale prevăzute la art. 28 din Legea nr. 74/2020, precum transparența, tratamentul egal, nediscriminarea și utilizarea eficientă a fondurilor publice.

Având în vedere faptul că proiectul actului național pune în aplicare prevederile Legii nr. 74/2020, modificate prin Legea nr. 291/2023, în vigoare din data de 08.11.2024, întru asigurarea unui cadru legal armonios și echilibrat, fără lacune în interpretarea prevederilor legii, precum și pentru asigurarea transparenței în privința achizițiilor sectoriale, proiectul prevede intrarea în vigoare a proiectului Hotărârii Guvernului, la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare a proiectului nu au fost aplicate opțiuni alternative, întrucât, lipsa intervenției va cauza neconcordanțe între cadrul normativ primar și cel secundar.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Nu este aplicabil

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Nu implică cheltuieli financiare din bugetul de stat

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul de act normativ reprezintă o măsură de transpunere parțială la nivel național a dispozițiilor Deciziei de punere în aplicare (UE) 2016/1804 a Comisiei din 10 octombrie 2016 privind normele de aplicare a articolelor 34 și 35 din Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului referitoare la achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale.

Scopul Deciziei (UE) 2016/1804 este de a stabili norme detaliate privind procedurile de notificare și evaluare a activităților desfășurate de entitățile din sectoarele menționate anterior, în vederea constatării faptului că respectivele activități sunt expuse direct concurenței pe piețe la care accesul nu este restricționat, astfel încât acestea să poată fi exceptate de la aplicarea regulilor privind achizițiile sectoriale prevăzute de Directiva 2014/25/UE.

Decizia de punere în aplicare (UE) 2016/1804 nu a fost anterior transpusă în legislația națională, proiectul constituind o transpunere primară.

5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Proiectul de act normativ are drept scop crearea cadrului normativ intern necesar pentru aplicarea articolului 26¹ din Legea nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energeticii, apei, transporturilor și serviciilor poștale, articol ce transpune parțial articolele 34 și 35 din Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții în sectoarele menționate.

Totodată, proiectul transpune parțial Decizia de punere în aplicare (UE) 2016/1804 a Comisiei din 10 octombrie 2016, prin care se stabilesc normele de aplicare a articolelor 34 și 35 din Directiva 2014/25/UE, referitoare la procedura de constatare a faptului că o anumită activitate este expusă direct concurenței și că accesul pe piață nu este restricționat.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Întru respectarea prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și ale Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional a fost publicat anunțul privind inițierea elaborării proiectului pe pagina web a Ministerului Finanțelor (www.mf.gov.md), secțiunea – Transparența decizională la data de 21.11.2024, <https://mf.gov.md/ro/content/proiectul-hg-pentru-aprobarea-modului-de-elaborare-%C8%99i-transmitere-notific%C4%83riicererii-privind>,

7. Concluziile expertizelor

Proiectul Hotărârii Guvernului, conform prevederilor art. 34 alin. (1), art. 36 și art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, va fi remis Ministerului

Justiției și Centrului Național Anticorupție pentru a fi supus expertizei juridice și anticorupție.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Implementarea prevederilor proiectului Hotărârii Guvernului nu necesită modificarea altor acte normative. Proiectul a fost elaborat în corespundere cu dispozițiile legale și este în concordanță cu cadrulul normativ existent.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor proiectului actului normativ nu necesită adoptarea unor măsuri suplimentare.

Ministrul finanțelor

Victoria BELOUS